

BEOGRADANKE PORUČUJU SARAJKAMA

Doći ćemo opet

Drage naše sestre iz Sarajeva, nas osamnaest koje smo bile tri dana među vama želimo da vam javimo da smo se vratile. Želimo da vam javimo da smo posle izlaska iz Sarajeva prošle jadranskom obalom, bio je divan sunčan dan. Neke od nas imale su žudnju, ludu fantaziju da sve ljude iz Sarajeva... i bebe i žene i muškarce i one sa povredama i one koji malo govore i najstarije... da vas sve prebacimo na more, makar na sedam dana, makar na šest dana... da leškarite na plažama bez straha, bez pogleda koji ubija sad ili kasnije, bez zvukova koji ruše dušu i kosti. Da vas mazimo u toplini. Vi svi samo uživate na obalama mora, a mi što smo sa ove druge, treće strane vam spremili i da spavate i da jedete, da pijete i pušite. Da, nakon vaših riječi iz okupiranog grada, vaših lica koja ne žele reći o bolu ispod bola, nakon ranjenika koje su pored nas unosili u tunel, grmljavine koja ubija, nakon penjanja uz Igman po snijegu i blatu... sutradan autobus nas je doveo na more u suncu.

To je bio doživljaj slobode, mir i širina disanja. Nema pravde. Neke od nas gledale su more sa suzama, ili sa grčem u grudima, a iz mora izlaze slike vaših podbulih šaka od hladne vode, grobova u dvorištima, brda koja nas gledaju, haustora gdje se devojčice igraju lastiša, mrlja krvi na uglu Kralja Tomislava i Maršala Tita, gde je Maja Đokić 10. aprila 1995. ostavila svoj dah. Vraćala se sa odbojkaškog treninga, a malo po više mrlja Munevere Selimović, ubijene u istom danu. Na TV Dnevniku BiH Majina slika iz detinjstva, provlači olovku kroz kosu i smeje se. Nema pravde.

Mi vam se javljamo sa znanjem o složenosti činjenica o tome gde se koja od nas vratila i odakle ko dolazi. Užasno je teško ne osetiti gnev tih razlika: koja od nas gde danas spava; te nepravde bez neposrednog

uzroka. A mi ga u vama nismo osetile. Osetile smo od suze do smeha snagu svakog vašeg pojedinačnog opredeljenja da se prevaziđe smrtna sudbina vlastitog imena, tla i krvi. Možda, u stvari i nismo mogle doživeti užasnu opasnost koju takva odluka ima: vi kažete „hoćemo solidarno“ a oni ubiju, vi kažete „hoćemo zajedno“ a oni ubiju, vi kažete „hoćemo samo da dišemo i slušamo muziku“ a oni ubiju... i tako svaki dan i svaku noć na svaki glas života. Evo već više od hiljadu dana.

Vratile smo se drugačije nego ikad. U nama su tragovi vaših svečanostava i dubokog osećanja da vam je teže nego što ste nam to željele pokazati. U nama su nagoveštaji onoga što nam niste rekle, što se nije moglo reći, što je ostalo u suzi koje nije bilo, u tramvaju koji nije prošao. Žene će pamtit. Videle smo da ste ostale različite među sobom iako ubice sa brda hoće da vas redukuju u puke nosačice vode i brojačice granata, na invalide ili upisane u knjige mrtvih. Nisu uspeli. Nisu vas redukovali u jednu misao, iako sve delite iste uslove podruma, mračka i rafala. Videle smo vaše različite ženske grupe, ponele smo vaše časopise, knjige, izjave. Videle smo vas u pozorištu, u novinama, na radiju, na televiziji, na ulici. Svih različitih imena. Fascinirane smo. Osetile smo vaše odluke da branite pravo na politiku razlika i vaše želje da živite zajedno, a mi vas skroz i do kraja u toj politici podržavamo.

Pričaćemo i pisaćemo, govorićemo o vama. Ponovićemo još deset hiljada puta koliko ste hrabre i koliko vas volimo, doći ćemo opet, što pre, popiti kavu s vama u Sarajevu, dira nas u dušu.

Za žene iz Beograda

Lepa Mladenović
Jadranka Miličević
Beograd